

Den magiska kulan Läxbok 1

Bearbetad text och bild

Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-27-41987-2

SPSM-verksnummer: 40153

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer +46 10 473 50 00.

Trevlig läsning!

Innehåll

Information om de olika formaten och text till läsaren	1
E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	1
Tryckt punktskrift	1
Generella förändringar av boken	3
Sidspecifika förändringar	4
Pedagogiska tips	7
Till dig som hjälper till med läxorna	9

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Förlagsinformation och baksidestext har utgått.
- Boken är skriven utan versaler och utan skiljetecknet kolon.
- De tre ansiktena som uttrycker olika sinnesstämningar har tagit bort och ersatts med texten: jätteglad, glad och inte glad.
- Frågorna som markeras med olika bollar har ersatts med siffrorna 1, 2 och 3. Det gör de avslutande frågorna lättare att hitta om eleven hoppar över sidans inledande frågor.
- Efter sidans rubrik står den nya bokstaven som kapitlet handlar om. Den föregås av ordet "bokstav". Exempelvis sidan 4:
Momman
Bokstav m
- Texten "Till dig som hjälper till med läxorna" som återfinns på sidan 2 i originalboken har utgått ur den bearbetade boken. Den återfinns sist i denna läraranvisning för att lätt kunna kopieras.
- Istället för "gubbarna" kan eleven ha tre kulor el dylikt med olika storlek eller form. Bestäm tillsammans vilken kula som ska motsvara jätteglad, glad eller inte glad. Eleven kan även ha en uppsättning hemma eller i väskan så de kan användas både i hemmet och i skolan.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar, förutom de generella, som vi vill göra dig särskilt uppmärksam på. Det kan vara uppgifter som har utgått eller sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material. Det kan också handla om att återanvända uppgifter eller bilder från tidigare avsnitt.

3

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. skriv vad alla i din familj heter.

4

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. skriv vad ni har för mat hemma i kylskåpet som innehåller bokstaven m.

6

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vilka ord kan du som börjar på s? skriv.

7

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. känner du till en bok eller en tidning som har r i sitt namn? vad heter den?

8

Den första frågan har skrivits om till följande:

1. läs på sidan 29. vad gör asta och cesar?

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta bland dina leksaker. vad hittar du som har l i sitt namn? skriv.

10

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta i förråd eller källare efter saker med n i sig. skriv vad du hittar.

11

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vad har du för olika saker hemma som innehåller bokstaven i? skriv.

12

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta i köket hemma efter mat med bokstaven t. skriv.

13

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. finns det något utomhus som har bokstaven v i sig? skriv.

14

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. finns det något som har d i sig i ert vardagsrum? skriv.

15

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. tänk dig att du hittade en skatt. vad skulle du vilja att det fanns i den? skriv.

17

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. berätta om något konstigt som du har drömt.

18

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vad kan man göra för att bli sams med någon som man bråkat med? skriv förslag.

19

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta upp en bok som du har läst eller hört, som har bokstaven h i sitt namn. vad heter den?

vem handlar boken om?

21

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta efter runda saker hemma. skriv vad du hittar.

23

Den andra frågan har skrivits om till följande:

2. i astas väska fanns cykelpump, mamma, sytråd, vantar, klädnyppa, penna och suddgummi. vilka av dessa saker har bokstaven y i sig?

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vad har du i din skolväska? skriv.

24

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. leta hemma efter en liten sak som börjar på g. skriv.

27

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vilka är dina favoritkläder just nu? skriv.

28

Den sista frågan har skrivits om till följande:

3. vilka ord kan du som har x, w, z och q i sig? fråga gärna en vuxen om hjälp. skriv.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Markera kapitlets styckeordlista i punktskriftsboken med gem eller liknande, så att det går snabbt att växla mellan text och ordlista.
- Praktiska hjälpmedel kan vara häftmassa eller vaxsnören för att markera saker.
- Var inte rädd för att klippa isär svällpappersbilder om det passar din elev bättre att arbeta med ett objekt i taget.
- Du kan också täcka delar av svällpappersarket med till exempel ett blankt papper om det är för många objekt på svällpappersarket.
- Eleven behöver förstås tillgång till grundutrustning såsom kartor och andra basbilder i svällpapper. Du hittar dessa i webbutiken.

- Hjälp eleven att undersöka och förstå sig på tabeller och hur dessa kan vara uppställda. Många gånger bearbetas tabeller till listor i de bearbetade läromedlen, men färdigheten att läsa tabeller har man nytta av.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
 - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
 - <https://webbutiken.spsm.se/>
 - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>

Rita egna bilder

- Om du ritar bilder till eleven, förenkla så mycket som möjligt. Glöm inte att förklara bild och sammanhang tydligt.
- Ritmuff eller vanligt papper på en Blackboard (artikelnummer 10326) kan användas för att rita och förklara enkla bilder eller förhållanden. Dessa kan även användas av eleven själv.
- Att använda dessa ritverktyg i kombination med korkplatta är ett annat sätt. Då kan man sticka nålar i bilden och dra sträckor med tråd.
- Vaxsnöre är också ett användbart material för att skapa egna bilder eller markera saker på svällpappersbilder.

Till dig som hjälper till med läxorna

Välkommen till ABC-klubben!

Det är en stor upplevelse att få vara med när ett barn lär sig läsa.

Den här läxboken är tänkt att fungera som en bro mellan hem och skola, och göra det lättare för dig att hjälpa till med lästräningen. Boken är kopplad till läseboken Den magiska kulan och följer samma inlärningsgång som barnet har i skolan.

Först läser barnet högt för dig de angivna sidorna ur läseboken. I läxboken ser ni vilka sidor som ska läsas och vilken bokstav som är "ny" för veckan. Lyssna när barnet läser och skriv sedan din signatur och gärna också en kommentar. Uppmuntra och beröm barnet ofta.

Sedan följer två frågor om texten samt ytterligare en uppgift att lösa hemma. Här gäller det för dig att hjälpa till som samtalspartner. Ställ rimliga krav! Det barn som kan skriva gör det själv. Det barn som ännu inte klarar att skriva själv hjälper du. Vartefter veckorna går, kommer barnet att klara mer och mer på egen hand, men den vuxne samtalspartnern är fortfarande lika viktig.

Sitt tillsammans i lugn och ro när läxan ska göras. Det är bättre med kortare stunder flera gånger under veckan än en enda lång stund. Särskilt i början av lästräningen är det viktigt att barnet får läsa samma text flera gånger. Det kallas "upprepad läsning" och är ett säkert sätt att få mer flyt i läsningen. När man läser med flyt så förstår man lättare det man läser.

Lycka till!